

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI

Olsztyn, 21 czerwca 2023 r.

PS-VI.431.1.20.2023.SM

Szanowny Pan
Arkadiusz Paturej
Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Olsztynie
kierujący
Domem dla Dzieci „Keja” w Biskupcu
Al. Broni 1c/30
11-300 Biskupiec

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego nr FK-IV.0030.469.2023 z dnia 18 maja 2023 r., zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

1. Stella Maścianica – główny specjalista, kierująca zespołem inspektorów,
2. Marzena Przybylska – główny specjalista,

przeprowadził kontrolę doraźną w trybie uproszczonym w Domu dla Dzieci „Keja” w Biskupcu. Czynności kontrolne rozpoczęto 24 maja 2023 r. i zakończono 25 maja 2023 r. Przedmiotem kontroli objęto zapewnienie opieki dzieciom umieszczonym w placówkach opiekuńczo-wychowawczych ze szczególnym uwzględnieniem procedur i standardów, o których mowa w § 5, § 10 ust. 1 i 2, § 11 ust. 1 i 2, § 12, § 18 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz.U. 2011 Nr 292, poz. 1720):

- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2022, poz. 447 ze zm.), zwanej dalej ustawą,
- Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, zwanego dalej rozporządzeniem.

W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym użyto skrótów:

1. Placówka / Jednostka / Dom – co oznacza: Dom dla Dzieci „Keja” w Biskupcu,
2. PCPR / Centrum – co oznacza: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie,
3. Dyrektor – co oznacza: Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie, pana Arkadiusza Paturej,
4. Zastępca Dyrektora – co oznacza: Zastępcę Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie, panią Jolantę Guszczanowską,

5. Lider – co oznacza: starszego wychowawcę koordynatora – Lidera Domu dla Dzieci „Keja” w Biskupcu, pana .....,
6. Regulamin – co oznacza: Regulamin Organizacyjny Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie,
7. Domy – co oznacza: Domy dla Dzieci funkcjonujące w strukturze Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie, w tym: Dom dla Dzieci im. M. Lengowskiego w Gryźlinach, Dom dla Dzieci „Zgoda” w Olsztynku, Dom dla Dzieci „Pod Skrzydłami” w Olsztynku, Dom dla Dzieci „Keja” w Biskupcu,
8. pracownicy pedagogiczni – co oznacza: wychowawców oraz specjalistów zatrudnionych do pracy z dziećmi i rodziną, o których mowa w art. 98 ustawy,
9. wykaz – co oznacza: wykaz wychowanków przebywających w Placówce na dzień rozpoczęcia czynności kontrolnych, sporządzony przez Zastępcę Dyrektora,
10. mow – co oznacza: młodzieżowy ośrodek wychowawczy,
11. mos – co oznacza: młodzieżowy ośrodek socjoterapii,
12. sosw – co oznacza: specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy.

Kontrola obejmowała okres od 1 stycznia 2023 r. (z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, związanych z przedmiotem kontroli) do dnia jej zakończenia. Fakt przeprowadzenia kontroli odnotowano w rejestrze kontroli prowadzonym przez Centrum. Czynności kontrolne przeprowadzono w obecności Lidera – pana ..... **/akta kontroli str. 1/**. Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o oględziny Placówki, analizę przedłożonej dokumentacji, informacje i wyjaśnienia przekazane przez Lidera oraz Zastępcę Dyrektora oraz rozmowy z wychowankami.

Działalność Jednostki w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami i uchybieniem**.

USTALENIA KONTROLI

1. Zasady działania i organizacji Placówki

Kontrolowana Jednostka prowadzona jest przez Powiat Olsztyński jako publiczna całodobowa placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego przeznaczona dla 14 wychowanków, na podstawie decyzji Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 20 czerwca 2008 r. znak: PS.IV.9033-013/07, zmienionej decyzją z dnia 23 grudnia 2021 r. znak: PS-VI.9423.19.2021.LK. Zgodnie z art. 93 ust. 3a ustawy prowadzona jest w ramach PCPR i nie posiada odrębnego regulaminu organizacyjnego. Zadania, organizację opieki oraz rodzaj dokumentacji prowadzonej w Placówce określa *Regulamin Organizacyjny Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie*, przyjęty Uchwałą Nr 213/3/2022 Zarządu Powiatu w Olsztynie z dnia 7 grudnia 2022 r. **/akta kontroli str. 2-64/**.

Biorąc pod uwagę fakt, że Placówka posiada odrębne zezwolenie i jest wpisana do Rejestru, o którym mowa w art. 186 pkt.1 ustawy, w opinii tut. Wydziału, powinna posiadać odrębny regulamin (jak również pozostałe Domy), co zostało zarekomendowane w wystąpieniach pokontrolnych: PS-VI.431.1.4.2020.AP z dnia 8 lipca 2020 r., PS-VI.431.1.25.2021.MP z dnia 8 grudnia 2021 r. oraz PS-VI.431.1.26.2022.MM z dnia 22 sierpnia 2022 r. oraz PS-VI.431.1.42.2022.SM z dnia 19 grudnia 2022 r. Stanowisko w przedmiotowej sprawie potwierdził

również Departament Polityki Rodzinnej w MRiPS. Biorąc pod uwagę powyższe, tut. Wydział podtrzymuje swoje stanowisko dotyczące zasadności sporządzenia dla kontrolowanej Jednostki odrębnego regulaminu.

Zgodnie z oświadczeniem Zastępcy Dyrektora, poza Regulaminem, zasady organizacji opieki nad dziećmi precyzują: *Procedury procesu zaprzyjaźniania dla kandydatów na rodzinę zaprzyjaźnioną/wolontariat rodzinny dla wychowanków pieczy zastępczej, Regulamin przyznawania i wypłacania kieszonkowego wychowankom Domu dla Dzieci z Powiatu Olsztyńskiego, Procedura postępowania z noworodkiem/niemowlakiem pozostającym w placówce opiekuńczo-wychowawczej*. W każdym miesiącu odbywają się również zebrania Zastępcy Dyrektora z Liderami Domów, podczas których ustalane są m.in. zasady dotyczące organizacji opieki nad dziećmi **/akta kontroli str. 65-78/**.

2. Zgodność zatrudnienia pracowników Placówki z wymaganymi kwalifikacjami

Zgodnie z zapisami Regulaminu Jednostką kieruje Dyrektor Centrum, przy pomocy powołanego Zastępcy Dyrektora oraz Wychowawcy – Lidera Domu.

Ustalono, że na dzień rozpoczęcia kontroli do pracy z dziećmi w Placówce zatrudniano **/akta kontroli str. 79-80/**:

- starszego wychowawcę koordynatora – Lidera – 1 osoba, w wymiarze 1 etatu,
- starszych wychowawców – 2 osoby, w wymiarze 1 etatu każda,
- wychowawców – 3 osoby, w wymiarze 1 etatu każda,
- psychologów – 3 osoby, w wymiarze 1 etatu każda, które w ramach etatu wykonywały zadania także na rzecz innych Domów i Centrum,
- specjalistę pracy z rodziną – w wymiarze 1 etatu, w ramach którego wykonywał swoje zadania także na rzecz innych Domów.

Kontroli poddano kwalifikacje osób pracujących z dziećmi w dacie kontroli, zatrudnionych po 31 stycznia 2020 r. (tj. po zakończeniu kontroli problemowej w zakresie zgodności zatrudniania pracowników placówki opiekuńczo-wychowawczej z wymaganymi kwalifikacjami, przeprowadzonej w dniach 29-31 stycznia 2020 r., wystąpienie pokontrolne PS-VI.431.1.4.2020.AP). Sprawdzeniu podlegały zatem kwalifikacje 1 z psychologów oraz specjalisty pracy z rodziną. Stwierdzono, że: osoba zatrudniona na stanowisku psychologa posiada odpowiednie wykształcenie, zgodne z art. 98 ust. 1 pkt 3 ustawy, natomiast osoba zatrudniona na stanowisku specjalisty pracy z rodziną spełnia kwalifikacje w zakresie wykształcenia, określone dla tego stanowiska w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (t.j. Dz.U. 2021, poz. 1960).

Osoby te posiadały także, zgodnie z art. 98 ust. 3 pkt 4 ustawy, aktualne zaświadczenia lekarskie potwierdzające, że są zdolne do pracy w placówce opiekuńczo-wychowawczej oraz złożyły stosowne oświadczenia potwierdzające, że spełniają wymogi określone w art. 98 ust. 3 pkt 1-3 ustawy, tj. że:

- nie są i nie były pozbawione władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest im zawieszona ani ograniczona,
- nie są zobowiązane do alimentacji na rzecz innych osób,
- nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

W aktach osobowych ww. pracowników znajdowały się również dokumenty potwierdzające, iż nie figurują oni w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym, o czym mowa w art. 98 ust. 3 pkt 3a ustawy.

3. Ustalenia dotyczące spełniania przez placówkę wybranych standardów opieki

a) Ewidencja umieszczeń wychowanków a liczba miejsc, którymi dysponuje Placówka

Kontrolujący ustalili, że wykaz zgodny jest z danymi zamieszczonymi w *księdze ewidencji wychowanków* Placówki, prowadzonej zgodnie z Regulaminem przez Zastępcę Dyrektora **/akta kontroli str. 81/**. Wynikało z niego, że na dzień rozpoczęcia kontroli umieszczonych w niej było 15 wychowanków, z czego **/akta kontroli str. 82-83/**:

- 2 umieszczono w mow, w tym 1 wychowanek przebywał na długotrwałej ucieczce z mow,
- 2 umieszczono w mos, w tym 1 wychowanka w dacie kontroli przebywała na urlopowaniu w Placówce,
- 2 umieszczono w ośrodkach leczenia uzależnień,
- 1 był nieobecny w Placówce z powodu kontynuowania nauki w sosw,
- 4 wychowanków było nieobecnych w Placówce z powodu urlopowania do domu rodzinnego.

Ustalono zatem, że w Placówce umieszczone było 1 dziecko ponad dopuszczalny limit, wynikający z art. 95 ust 3 ustawy oraz Regulaminu. Umieszczenie nastąpiło za zgodą Wojewody Warmińsko-Mazurskiego (decyzja z dnia 5 kwietnia 2023 r. znak: PS-VI.9421.1.27.2023.MM), na miejsce wychowanka przebywającego w jednej z instytucji wskazanej w art. 95 ust. 3a pkt 1-12 ustawy.

Stwierdzono, że w dacie kontroli w Placówce przebywało 1 dziecko poniżej 10 roku życia. Zgodnie z art. 95 ust. 1 ustawy umieszczone w niej zostało wraz ze starszym rodzeństwem. Z uwagi na zasadę nierozdzielania rodzeństwa i podtrzymywania więzi między nim, nie jest poszukiwana dla dziecka forma rodzinnej pieczy zastępczej **/akta kontroli str. 84-85/**.

b) Warunki lokalowe w Placówce

Kontrolowana Jednostka mieści się na II piętrze w budynku wielorodzinnym, w jej skład wchodzi:

- korytarz,
- 8 dwuosobowych pokoi mieszkalnych wychowanków, po 2 pokoje w 4 segmentach. W każdym z segmentów znajduje się przedpokój (wyposażony w szafy do przechowywania rzeczy osobistych), łazienka z prysznicem i WC. Każdy z pokoi, o powierzchni zapewniającej swobodne korzystanie z wyposażenia, jest odpowiednio oświetlony, wyposażony w biurko oraz komody i szafy umożliwiające przechowywanie rzeczy osobistych, w tym osobne łóżko dla każdego z wychowanków, także tych na co dzień przebywających w mow, mos, sosw i ośrodkach leczenia uzależnień. Ilość łazienek, wyposażonych dodatkowo w pralki, umożliwia korzystanie z nich w sposób zapewniający intymność i zgodność z zasadami higieny,
- pomieszczenie do przechowywania produktów spożywczych (spizarnia), wyposażone w lodówkę, szafki do przechowywania, w których znajdowały się zapasy produktów spożywczych,

- kuchnia wyposażona w sposób umożliwiający przygotowywanie posiłków i wspólne ich spożywanie oraz zapewniający odpowiednie warunki do przechowywania i obróbki żywności, stanowiąca również miejsce odrabiania lekcji i nauki młodszych dzieci, wymagających w tym zakresie wsparcia wychowawców. Na podstawie przeglądu lodówki stwierdzono, że wyposażona jest w podstawowe produkty spożywcze, z zachowanym terminem zdatności do spożycia (dodatkowe, zapasowe produkty znajdowały się w lodówce w spiżarni),
- salon, stanowiący miejsce wspólnych spotkań i wypoczynku, wraz z przylegającą do niego łazienką z WC,
- pomieszczenie do prania i suszenia odzieży, wyposażone w 1 pralkę i 2 suszarki bębnowe, prysznic, zlew, WC, suszarki do suszenia odzieży. Dodatkowo wychowankowie mogą suszyć swoją odzież na suszarkach rozkładanych w segmentach,
- pokój wychowawców,
- pokój Lidera.

Stwierdzono zatem, że Placówka spełnia standardy w zakresie warunków mieszkaniowych, określonych w § 18 ust. 3 rozporządzenia.

Na podstawie przeprowadzonych oględzin oraz informacji przekazanej przez Zastępcę stwierdzono, że w Placówce nie jest zainstalowany monitoring wewnętrzny, o którym mowa w art. 121 b ustawy. Funkcjonuje jedynie monitoring zewnętrzny, wokół całego budynku w którym znajduje się Placówka (administrowany przez wspólnotę mieszkaniową) **/akta kontroli str. 86-87/**.

c) Organizacja całodobowej opieki nad wychowankami, wydawanie leków wychowankom

Oceny organizacji opieki nad wychowankami dokonano m.in. na podstawie analizy:

- *zeszytów raportów*, w których każdy z wychowawców opisywał przebieg wykonywanych dyżurów dziennych i nocnych. Opisując dyżur dzienny wychowawcy podawali co do zasady: od której do której trwał dyżur, stan osobowy wychowanków, istotne informacje o przebiegu dyżurów (działania podejmowane przez wychowawców i dzieci), wyjścia dzieci poza Dom (podpis dziecka, wpis dokąd się udaje, od której do której trwało wyjście), podawanie leków wychowankom. Opisując dyżur nocny wychowawcy podawali co do zasady: stan osobowy wychowanków, przebieg dyżuru (istotne wydarzenia), obchody nocne,
- *grafiki pracy wychowawców*, w których rozpisywano w jakie dni i w jakich godzinach dany wychowawca ma dyżur,
- *listy obecności pracowników*, sporządzane osobno na każdy miesiąc, zawierające podpis wychowawcy pełniącego w danym dniu dyżur **/akta kontroli str. 88-130/**

Zgodnie z § 10 rozporządzenia liczba dzieci pozostających pod opieką 1 osoby pracującej z dziećmi w placówce opiekuńczo-wychowawczej odpowiada potrzebom dzieci oraz rodzajowi prowadzonych zajęć, jednakże w czasie zajęć opiekuńczych i wychowawczych pod opieką 1 wychowawcy może przebywać nie więcej niż 14 dzieci.

Na podstawie analizy przedłożonej dokumentacji ustalono, że dyżur dzienny trwający od godz. 9.00 do 21.00, pełnił zawsze przynajmniej 1 wychowawca. W zależności od pory dnia i występujących potrzeb dyżur pełniło 2 wychowawców oraz dodatkowo Lider. Dyżur nocny, trwający od godz. 21.00 do 9.00, pełnił co do zasady 1 wychowawca. Stwierdzono, że w badanym okresie pod opieką 1 wychowawcy w Domu nie przebywało więcej niż 14 dzieci.

Na pytanie w jaki sposób zapewniana się opiekę dzieciom pozostającym w Domu m.in. z powodu choroby, czy braku zajęć lekcyjnych, podczas gdy wychowawca dyżurujący wykonuje swoje zadania poza Domem (np. udaje się z innym dzieckiem do lekarza) Zastępca Dyrektora poinformował, *„iż wychowawca pełniący dyżur ma pod opieką dzieci przebywające w Domu, natomiast w przypadku konieczności udania się z dzieckiem do lekarza, PZP, PPP itp. obowiązek ten należy do wychowawcy, który sprawuje opiekę indywidualną nad dzieckiem i powyższe zadanie realizuje w ramach godzin przeznaczonych na tzw. opiekę indywidualną nad dzieckiem. Praca w powyższych godzinach doliczana jest do godzin wypracowanych zgodnie z grafikiem pracy w danym miesiącu. Jeśli chodzi o pracę wychowawców w okresie dni wolnych od zajęć szkolnych w przypadku, gdy zajdzie konieczność zapewnienia dodatkowej opieki wychowankom, na ten czas do pracy przychodzi wychowawca indywidualny danego dziecka bądź Lider Domu. Z informacji udzielonych przez Zastępcę Dyrektora wynika ponadto, że w przypadku wystąpienia w Domu nagłych, nieprzewidzianych sytuacji oraz zdarzeń, szczególnie w porze nocnej, wychowawca pełniący dyżur niezwłocznie telefonicznie powiadamia o nich Lidera, Dyrektora oraz stosowne służby: Pogotowie Ratunkowe, Policję, Straż Pożarną /akta kontroli str. 131-132/.*

Kontrolujący rozpoczynając kontrolę, po wejściu do Placówki stwierdzili, że pełniący dyżur Lider jest nieobecny. Wychowanka, przebywająca w tym czasie w Domu, znajdowała się pod opieką specjalisty pracy z rodziną. Z informacji przekazanych przez specjalistę pracy z rodziną i następnie Lidera wynikało, że jego nieobecność spowodowana była koniecznością dokonania zakupów dla jednego z wychowanków. W odpowiedzi na pytanie, dlaczego wychowanek Domu przebywał pod opieką specjalisty pracy z rodziną, a nie wychowawcy, Zastępca Dyrektora wyjaśnił: *„Pani [tu podano imię i nazwisko] pracownik PCPR na stanowisku specjalisty pracy z rodziną przez ..... pracowała na stanowisku wychowawcy DdD w Biskupcu. Posiada pełne kwalifikacje do pracy z dziećmi jak również w jej zakresie obowiązków istnieje zapis dotyczący wykonywania innych zadań zleconych przez przełożonych, dlatego też w sporadycznych sytuacjach wspiera pracę wychowawców” /akta kontroli str. 131-132/.* W rozmowach z kontrolującymi część wychowanków potwierdziła, że zdarzają się takie sytuacje.

Stanowiska, na których może być zatrudniona osoba pracująca z dzieckiem w placówce opiekuńczo-wychowawczej oraz jakie kwalifikacje winna spełniać, wskazane są w art. 98 ust. 1 ustawy, zaś szczegółowe warunki organizacji pracy wychowawczej reguluje rozporządzenie. Powierzenie opieki nad wychowankami Domu specjalście pracy z rodziną jest niezgodne także z zapisem § 22 pkt 1-3 Regulaminu, zgodnie z którym *„Opiekę nad dziećmi w ciągu dnia sprawują wychowawcy. Głównym zadaniem wychowawców sprawujących opiekę dzienną jest zapewnienie wychowankom bezpieczeństwa, zaspakajanie niezbędnych potrzeb oraz organizowanie czasu wolnego, zgodnie z zainteresowaniami, potrzebami i wiekiem dzieci. Wychowawcy odpowiadają za życie, zdrowie i bezpieczeństwo wychowanków podczas swojego dyżuru”.* Ponadto zgodnie z § 25 pkt 8 Regulaminu *„opiekę nad dziećmi umieszczonymi w placówce sprawują wychowawcy, zgodnie z ustalonym grafikiem dyżurów”.*

Nie można uznać zatem wyjaśnienia, że specjalista pracy z rodziną, zgodnie z zakresem obowiązków, wykonuje także inne zadania zlecone przez przełożonych. Dopuszczalne jest bowiem powierzenie specjalście pracy z rodziną obowiązków niepozostających w sprzeczności z zapisami Regulaminu i przepisami prawa w zakresie organizacji opieki nad dziećmi w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W skutek tej nieprawidłowości opieka nad wychowankiem w Placówce sprawowana była przez osobę nieuprawnioną.

Nadmienić w tym miejscu należy, że poddano analizie kwalifikacje osoby zatrudnionej na stanowisku specjalisty pracy z rodziną i stwierdzono, że spełnia ona wymogi kwalifikacyjne przewidziane dla wychowawcy, określone w art. 98 ust. 1 pkt 1 i ust. 3 ustawy **/akta kontroli str. 133-141/**. Zatem, jeżeli istnieje potrzeba wspierania pracy wychowawców przez osobę zatrudnioną na stanowisku specjalisty pracy z rodziną, zasadne jest dostosowanie jej stanowiska i tym samym zakresu obowiązków, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa.

Zgodnie z § 11 ust. 1 rozporządzenia, w placówce opiekuńczo-wychowawczej liczbę osób pracujących z dziećmi, sprawujących opiekę w godzinach nocnych, ustala się na poziomie gwarantującym bezpieczeństwo każdego dziecka. W godzinach nocnych, zgodnie z § 11 ust. 2 opiekę sprawować powinna przynajmniej 1 osoba pracująca z dzieckiem. Zgodnie z § 12 Rozporządzenia opieka w godzinach nocnych sprawowana powinna być w sposób zapewniający bieżący i stały nadzór nad dziećmi. Osoby pracujące z dzieckiem, sprawujące opiekę w godzinach nocnych są obowiązane co najmniej trzykrotnie w ciągu nocy przeprowadzić obchód.

Kwestie związane ze sprawowaniem opieki w godzinach nocnych reguluje § 23 Regulaminu. Wynika z niego m.in., że *„Liczbę osób pracujących z dziećmi, sprawujących w godzinach nocnych ustala się na poziomie gwarantującym bezpieczeństwo każdego dziecka. Opiekę w godzinach nocnych sprawuje co najmniej jeden wychowawca. Natomiast w przypadku przebywania powyżej 14 wychowanków opiekę sprawuje dwóch opiekunów, z czego jeden to wychowawca (psycholog, pedagog). Głównym zadaniem osób sprawujących opiekę nocną jest zapewnienie wychowankom bezpiecznego i spokojnego snu. Osoby te odpowiadają za życie, zdrowie i bezpieczeństwo wychowanków podczas swojego dyżuru”*.

Z Regulaminu wynika także, że pracownik pełniący dyżur nocny czuwa nad bezpieczeństwem wychowanków dokonując co najmniej trzykrotnego obchodu nocnego. Wydarzenie to odnotowuje w *zeszycie raportów*. Pracownik sprawujący dyżur nocny przekazuje rano dyżur wychowawcy, udzielając szczegółowych informacji dotyczących przebiegu dyżuru nocnego.

Ustalono, że co do zasady obchody nocne odnotowywane były w *zeszycie raportów*, jednakże nie wszyscy wychowawcy dokonywali tych wpisów. Zastępca poproszony o wskazanie przyczyn braku dokumentowania obchodów nocnych przez część wychowawców wyjaśnił, że *„wychowawcy zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym PCPR w Olsztynie § 24 pkt 7 ust. 4 dokonują obchodów nocnych minimum trzy razy w ciągu nocy. Ewentualne braki wpisów godzin dokonywanych obchodów w zeszycie raportów wynikają z przeoczenia wychowawcy pełniącego dyżur nocny” /akta kontroli str. 142-143/*. Obchody nocne winny być odnotowywane, gdyż brak wpisów budzi wątpliwość czy rzeczywiście zostały przeprowadzone w ilości określonej w rozporządzeniu. W skutek tego uchybienia niemożliwe jest określenie prawidłowości sprawowania opieki nocnej przez wychowawców.

Zgodnie z § 26 Regulaminu możliwe jest przeniesienie wychowanka między Domami, które może nastąpić na wniosek:

- 1) zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka,
- 2) wychowanka, uwzględniając jego dobro,
- 3) opiekuna prawnego.

Przeniesienie wychowanka może nastąpić z przyczyn: wychowawczych, zdrowotnych, społecznych, innych, będących indywidualnymi sprawami wychowanka, uwzględniając jego dobro. Przeniesienie następuje za zgodą wychowanka, uwzględniając jego dobro.

Na podstawie informacji udzielonej przez Zastępcę, rozmów przeprowadzonych z wychowankami oraz analizy *grafików pracy wychowawców, list obecności pracowników i zeszytów raportów* wynika, że w okresie objętym kontrolą Placówka trzykrotnie była wyłączona z realizacji zadań opiekuńczo-wychowawczych wobec wychowanków **/akta kontroli str. 144-153/**:

- w okresie 20 stycznia – 5 lutego 2023 r. (ferie zimowe) – w tym okresie 2 wychowanków zostało umieszczonych czasowo w Domu dla Dzieci w Gryźlinach (pozostali przebywali na urlopowaniach/w mow/ w ośrodkach uzależnień/na samowolnym oddaleniu się),
- w okresie 8-10 kwietnia 2023 r. (Święta Wielkanocne) – w tym okresie 2 wychowanków zostało umieszczonych czasowo w Domu dla Dzieci w Gryźlinach (pozostali przebywali na urlopowaniach/ w ośrodkach uzależnień/na samowolnym oddaleniu się),
- w okresie 28 kwietnia – 3 maja 2023 r. – w tym okresie wszyscy wychowankowie byli nieobecni w Domu z powodu: urlopowania, pobytu w mow, ośrodku uzależnień, samowolnego oddalenia się.

Na podstawie analizy *grafików pracy wychowawców i list obecności pracowników* stwierdzono także, że w dniu 20 maja 2023 r. żaden z wychowawców nie miał dyżuru w kontrolowanej Jednostce. Ustalono, że wynikało to z tego, że wszyscy wychowankowie byli nieobecni w Placówce z uzasadnionych powodów takich jak: urlopowanie do domu rodzinnego/pobyt w mow/ośrodku uzależnień.

Z informacji Zastępcy Dyrektora wynika, że Lider każdorazowo pisemnie zwraca się prośbą do Dyrektora o wyłączenie Domu z działań opiekuńczo-wychowawczych. Czasowe przeniesienie dzieci do innej placówki opiekuńczo-wychowawczej następuje po uzyskaniu zgody Dyrektora oraz pisemnej zgody dzieci. Podczas rozmów z kontrolującymi 1 wychowanek stwierdził, że nikt go nie pytał o wyrażenie zgody, a czasowe przeniesienie jest konieczne, gdyż jest mało dzieci w Placówce. Wprawdzie Zastępca Dyrektora przedłożył pisemną zgodę tego dziecka na przeniesienie, jednakże udziela się w tym miejscu instruktażu, że przeniesienie wychowanka do innej Placówki zawsze winno odbywać się za jego całkowitym przyzwoleniem **/akta kontroli str. 151/**.

Na podstawie informacji ustnych udzielonych przez Lidera i przeprowadzonych oględzin ustalono, że leki przechowywane są w zamkniętej szafce w pokoju wychowawców. Informacja o lekach wydawanych wychowankowi odnotowywana jest w *zeszycie raportów*. Dla każdego wychowanka indywidualnie prowadzony jest także *wykaz wydawania leków*, na którym odnotowywane są informacje o lekach przyjmowanych przez niego stale (nazwa przyjmowanego leku, dawka, godziny przyjmowania) **/akta kontroli str. 154/**. Zatem uznać należy, że leki znajdujące się w Domu były odpowiednio zabezpieczone i wydawane pod nadzorem wychowawców.

Ustalono, na podstawie informacji ustnych przekazanych przez Lidera oraz ustaleń dokonanych w trakcie przeprowadzania czynności kontrolnych, że ze względów bezpieczeństwa, drzwi wejściowe do Placówki były stale zamknięte (otwierane są na sygnał dzwonka).

Kwestie związane z odwiedzinami osób bliskich, rodziny oraz kolegów i koleżanek regulują zapisy § 30 pkt 5 oraz § 50 Regulaminu. Wynika z nich, że rodzice, krewni, opiekunowie ustaleni przez sądy opiekuńcze, kuratorzy nadzorujący sposób wykonywania władzy rodzicielskiej, rodziny zaprzyjaźnione, koledzy mogą odwiedzać wychowanków Domu na zasadach ustalonych wspólnie z nimi i zgodnie z obowiązującą w Placówce procedurą odwiedzin. Zastępca Dyrektora nie przedłożył sformułowanych pisemnie procedur, do których odwołują się zapisy Regulaminu. Z ustnych wyjaśnień Zastępcy Dyrektora wynika, że obowiązują w tej sprawie niespisane formalnie ustalenia.

Z informacji przekazanej przez Lidera wynika, że wychowankowie zazwyczaj spotykają się z osobami bliskimi oraz kolegami i koleżankami poza Domem. Jeżeli osoby te odwiedzają wychowanka w Domu, odnotowywane jest to w *zeszycie raportów*.

d) Urlopowania oraz tryb postępowania w przypadku nieobecności wychowanka w Placówce

Kwestie związane z wyjazdami wychowanków poza Placówkę oraz urlopowani do domu rodzinnego i osób bliskich regulują zapisy § 30 pkt 6-9 Regulaminu.

W niedzielę i inne dni wolne od nauki szkolnej oraz w okresie ferii zimowych, wakacji itp. wychowankowie mogą być zwalniani na pobyt w rodzinach biologicznych oraz zaprzyjaźnionych, do krewnych lub osób bliskich dziecku. Wychowanek ma prawo przebywać poza Domem, zgodnie z wcześniejszą decyzją zespołu do spraw okresowej sytuacji dziecka. Szczegółowe indywidualne zasady w powyższym zakresie określają stosowne procedury. Zastępca Dyrektora nie przedłożył sformułowanych pisemnie procedur, do których odwołują się zapisy Regulaminu. Z jego ustnych wyjaśnień wynika, że obowiązują w tej sprawie niespisane formalnie ustalenia.

Wyjście poza Dom, które odbywa się za zgodą dyżurującego wychowawcy, wychowanek ma obowiązek odnotować w *zeszycie raportów*. Powyższy zapis musi zawierać godzinę wyjścia z Domu oraz powrotu do niego. Szczegółowe zasady wyjść poza Dom pełnoletnich wychowanków określają stosowne procedury.

Z informacji Zastępcy Dyrektora wynika ponadto, że urlopowania dzieci do rodzin w dni wolne od nauki szkolnej odbywają się za zgodą Zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka (Zespół), działającego w Domu. Udzielanie zgody następuje na pisemny wniosek rodzica dziecka, skierowany do Dyrektora oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii na temat warunków socjalno-bytowych oraz więzi rodzinnych. Sporządzenie opinii poprzedzone jest wizytą pracownika Placówki w miejscu urlopowania dziecka. Zgoda Zespołu udzielona jest do końca czerwca lub końca grudnia, w zależności od daty posiedzenia Zespołu. O wyrażonej zgodzie Zastępca powiadamiał sąd rodzinny, a rodzice podpisywali oświadczenie o przejęciu opieki nad dzieckiem, zobowiązując się do zapewnienia mu właściwej opieki **/akta kontroli str. 65-66, 155-179/**.

Stwierdzono, że wychowankowie odnotowywali swoje wyjścia z Placówki w *zeszycie raportów*. Wpisy zawierały podpis dziecka, informację dokąd się udaje, od której do której trwało wyjście **/akta kontroli str. 88-110/**.

Zgodnie z § 5 rozporządzenia w przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej jej dyrektor przeprowadza postępowanie wyjaśniające oraz powiadamia o tym w ciągu 24 godzin rodziców albo opiekunów prawnych dziecka, Policję, sąd, który orzekł o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej, asystenta rodziny prowadzącego pracę z rodziną dziecka, powiatowe centrum pomocy rodzinie.

Z § 32 Regulaminu wynika, że w przypadku samowolnego opuszczenia Domu przez dziecko lub nie zgłoszenia się dziecka w wyznaczonym terminie wychowawca – Lider Domu:

- 1) przeprowadza postępowanie wyjaśniające,
- 2) powiadamia, w ciągu 24 godzin opiekuna prawnego dziecka, właściwy komisariat Policji, Sąd Rodzinny oraz ośrodek pomocy społecznej w miejscu stałego zamieszkania dziecka.

Zapis Regulaminu w tym zakresie nie jest do końca spójny z zapisami rozporządzenia. Stwierdzić należy, że ośrodek pomocy społecznej w miejscu stałego zamieszkania dziecka, nie zawsze prowadzi pracę z rodziną biologiczną dziecka, w tym realizowaną przez asystenta rodziny. Dlatego też

konieczne jest dostosowanie zapisów Regulaminu do rozporządzenia. Analizie poddano samowolne oddalenia się 3 wychowanków przebywających w Domu w dacie kontroli. Na podstawie przedłożonej dokumentacji stwierdzono, że w każdym przypadku o nieusprawiedliwionej nieobecności wychowanka w ciągu 24 godzin powiadamiano rodziców bądź opiekunów prawnych, Policję, Sąd który orzekł o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej. W przypadku 1 wychowanka (w wykazie pod poz. 8) nie powiadomiono jednak asystenta prowadzącego pracę z rodziną dziecka. Przyczyną tej nieprawidłowości mogło być nieujęcie tego obowiązku w Regulaminu. Kontrolujący nie ustalili skutków tej nieprawidłowości /akta kontroli str. 180-202/.

4. Jakość opieki zapewnianej przez pracowników Placówki w ocenie dzieci

W ramach postępowania kontrolnego zespół inspektorów przeprowadził w dniu 24 maja 2023 r. indywidualne rozmowy kierowane z 5 wychowanków na temat jakości opieki zapewnianej w Placówce. Rozmowy podjęto tylko z chętnymi dziećmi przebywającymi w Placówce w dacie przeprowadzania czynności kontrolnych /akta kontroli str. 203-207/.

Podczas rozmów z kontrolującymi wychowankowie potwierdzili, że w Domu zawsze obecny jest pracownik Centrum. Większość stwierdziła, że zawsze jest to wychowawca. Jedno dziecko poinformowało, że zdarza się, gdy wychowawca musi załatwić jakąś sprawę poza Domem, że wychowankowie w tym czasie pozostają pod opieką specjalisty pracy z rodziną. Na pytanie, czy zdarzały się sytuacje, że po wcześniejszym powrocie dzieci ze szkoły Dom był zamknięty lub nie było w nim wychowawcy, większość stwierdziła, że nie było takiej sytuacji. Jeden wychowanek poinformował, że zdarzyła się raz taka sytuacja, że wrócił wcześniej ze szkoły i Dom był zamknięty, gdyż wychowawca był na zakupach. Wychowanek skontaktował się z wychowawcą telefonicznie w rezultacie czego wrócił on w krótkim czasie do Domu. Wychowanek w tym czasie oczekiwał na niego na korytarzu. Stwierdził, że nie stanowiło to dla niego problemu. Wszyscy wychowankowie stwierdzili, że wychowawcy zawsze reagują na konflikty pomiędzy wychowankami, pomagają je rozwiązywać i łagodzić. Nigdy nie odmawiają pomocy, udzielają wsparcia wychowankom. Potwierdzili, że każdy wychowanek ma zapewnione własne miejsce do spania, w tym wychowankowie, którzy na co dzień przebywają np. w mos, mow i tylko czasami przyjeżdżają do Domu na urlopowanie. W odpowiedzi na pytanie, czy w dni wolne od nauki szkolnej, np. ferie zimowe lub wakacje, gdy wychowanków w Domu jest mniej, pozostali są przenoszani do innych Domów, wychowankowie poinformowali, że zdarzają się takie sytuacje. Część wychowanków stwierdziła, że zawsze jest urlopowana do domu rodzinnego w dni wolne, więc nie była przenoszona, ale słyszała, że dotyczy to innych dzieci. Niektórzy, z przenoszonych wychowanków, nie pamiętali czy pytano ich o wyrażenie na to zgody. 1 wychowanek stwierdził, że nikt go nie pytał o wyrażenie zgody, wychowawca poinformował go, że przeniesienie jest konieczne z uwagi na małą liczbę dzieci w Domu.

Dzieci nie zgłosiły negatywnych uwag w zakresie jakości opieki sprawowanej w Placówce.

5. Uwagi i wnioski

Na podstawie przeprowadzonych czynności kontrolnych wnioskować można, że co do zasady, poza stwierdzonymi nieprawidłowościami i uchybieniem, opieka nad dziećmi w Placówce sprawowana była zgodnie z procedurami i standardami określonymi w ustawie i rozporządzeniu.

Z uwagi na to, że Regulamin odwołuje się do różnych szczegółowych procedur, dotyczących organizacji opieki nad dziećmi, które jak wynika z informacji przekazanych przez Zastępcę stanowią ustne zasady, rekomenduje się ich szczegółowe ustalenie i spisanie.

6. Zalecenia

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami i uchybieniem, działając w oparciu o art. 197d ust. 1 ustawy w.r.p., wnoszę o podjęcie przez Dyrektora, jako osobę odpowiedzialną za ich powstanie, stosownych działań, mających na celu ich wyeliminowanie oraz realizację następującego zalecenia:

- 1. Opiekę nad wychowankami Domu powierzać wyłącznie osobom pracującym z dziećmi w placówce opiekuńczo-wychowawczej, zgodnie z art. 98 ustawy i Regulaminem.**
- 2. Dokumentować fakt dokonywania przez wychowawców obchodów nocnych w sposób umożliwiający ustalenie ich częstotliwości i godzin, w których zostały przeprowadzone.**
- 3. O nieusprawiedliwionej nieobecności dziecka w Domu powiadamiać, w ciągu 24 godzin, asystenta rodziny prowadzącego pracę z rodziną dziecka. Dostosować zapisy Regulaminu w tym zakresie do zapisów rozporządzenia.**

Kontrolowanej Jednostce przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego i/lub zawartych w nim zaleceń pokontrolnych na zasadach określonych w art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin na wniesienie zastrzeżeń wynosi 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego wraz z zaleceniami. W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń, proszę o poinformowanie Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia.

Podstawa prawna:

- art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 roku w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz.U. 2015 poz. 1477).

Z up. Wojewody Warmińsko-Mazurskiego

Urszula Jędrychowska

Zastępca Dyrektora

Wydziału Polityki Społecznej

Stella Maścianica – główny specjalista

Marzena Przybylska – główny specjalista